

NOUS ACTIUS SOBRE LA GUERRA A GANDESA

ANTON MONNER
Cronista de Gandesa

Crònica

Acord de col·laboració entre l'Associació d'Aviadors de la República, el Centre d'Estudis de la Batalla de l'Ebre i l'Ajuntament

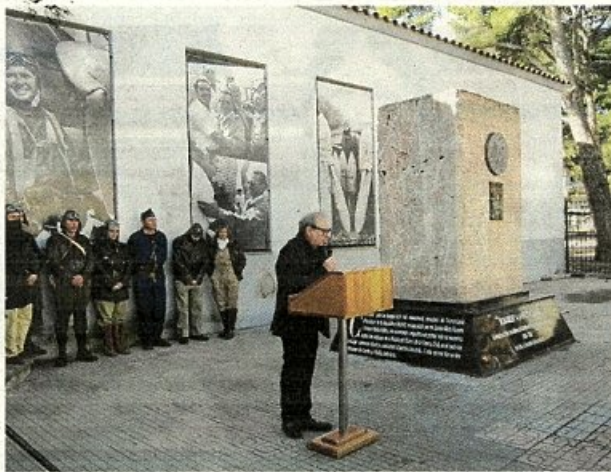
Corria l'agost del 1978. Amb la meua signatura publicava a *La Vanguardia*, al *Diario Español* i al *Correo Catalán* 'Reconciliación en el frente del Ebro'. Excombatents dels dos exèrcits signaven la pau i s'abraçaven en senyal de reconciliació, a la Punta del Mas de Targa, entre Vilalba i Corbera, i al Cellar Cooperatiu de Gandesa. Allí naixia una col·laboració entre l'Ajuntament de Gandesa i l'ADAR (Associació d'Aviadors de la República) que passats els anys s'ha anat enfortint.

Antoni Vilella i Vallès va ser l'artífex de l'acte de conciliació entre combatents i el naixement d'una relació entre l'ADAR i l'Ajuntament de Gandesa. En temps de guerra havia estat un dels considerats 'herois de terra' de l'aviació republicana. Es va especialitzar a l'Escola de Mecànics de Godella-València i fou ben estimat entre els pilots i els comandaments. A la postguerra va passar 9 anys per presons i batallons de treballadors, obligat a fer de nou el servei militar.

D'ell, amb companyia d'altres supervivents de la contesa, va naixer la idea de representar de forma monumental la reconciliació entre excombatents. La seva branca materna provenia de Lledó i Horta de Sant Joan. I de la pedrera del Port d'Horta va extreure el bloc per construir el monument de la Reconciliació, la Pau i la Concòrdia, avui instal·lat entre el Museu de la Batalla de l'Ebre i el Cellar Cooperatiu de Cèsar Martinell.

Anys més tard es va crear el Centre d'Estudis de la Batalla de l'Ebre (CEBE). Immediatament Antoni Vilella va cedir al seu museu una extensa col·lecció de fotografies, quadres i documents. En morir l'Antoni, el seu fill, amb el mateix nom, va continuar col·laborant amb la màxima predisposició. Tant és així que una de les sales més nobles de l'exposició està dedicada exclusivament a Antoni Vilella Vallès.

Cada any es commemora l'acte de Reconciliació, el lliurament de flors en memòria de tots els morts

Acte davant del monument a la concòrdia i la reconciliació a Gandesa.

FOTO: ADAR

a la batalla, i s'acompanya de conferències i altres actes muntats conjuntament entre l'ADAR, el CEBE i l'Ajuntament. Cada edició, nova respecte a l'anterior, arriben conferenciant que enlairen la jornada amb parlaments històrics o amb l'afany de millorar els espais del museu. Entre altres, aquest any ha intervingut Ferran Mascarell, exconseller de Cultura, tècnic

Es projecten dues intervencions artístiques i habilitar una sala sobre l'aviació al museu

museístic i fill de mare gandesana. Enguany també s'ha lliurat al CEBE una maqueta d'uns cinc metres d'envergadura de l'avió rus 'mosca' còpia dels que van combatre a la Guerra Civil, construït pels alumnes mecànics d'aviació del Prat, dirigit pel professor Ferran Prieto.

Però el més significat d'aquesta edició han estat els acords entre Carles Luz, alcalde de Gandesa, Jaume Blanc, president del CEBE, i Antoni Vilella, secretari de l'ADAR, per a la construcció d'una sala dedicada a l'aviació de la Guerra Civil i la Batalla de l'Ebre,

amb una plataforma modular dinàmica i innovadora on intervenen historiadors, dissenyadors, projectistes, il·lustradors i impressors.

Una segona intervenció s'ha de realitzar al mural adjacent al celler amb vistes a la carretera N-420, per l'artista Frederic Amat, que cobrirà la paret d'un treball mural que contrastarà amb l'obra modernista del Cellar Cooperatiu de Cèsar Martinell. I una tercera intervenció serà el Memorial denominat 'Les Banderes dels 115 dies', obra del mateix artista. Seran 115 banderes de ferro negre, dins un espai obert, que corresponen als 115 dies que va durar la Batalla de l'Ebre. Les banderes no tindran cap distintiu i pretenen representar la pau, la concòrdia i la reconciliació entre els combatents, llavors enfrontats, de les dues Espanyes.

Per a la ciutat de Gandesa seran dues aportacions urbanístiques de caràcter permanent que perviuran en el futur. Seran un llegat per a les generacions de l'esdevenidor, i un enriquiment per al Cellar Cooperatiu modernista. Pel CEBE i la ciutat, significarà potenciar l'equipament cultural i historiogràfic. En el seu conjunt podrà acreditar-se com una important atracció turística per a la comarca de la Terra Alta.